

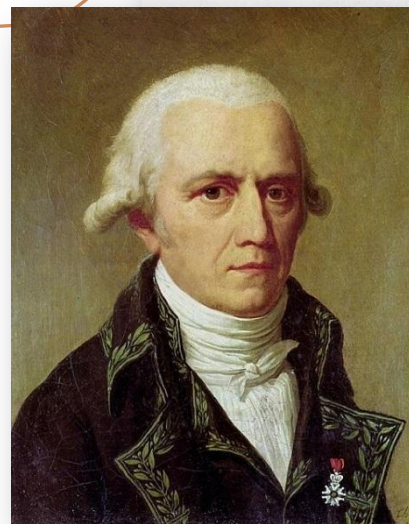
**Біосфера.
Вчення В.І.
Вернадського
про біосферу**

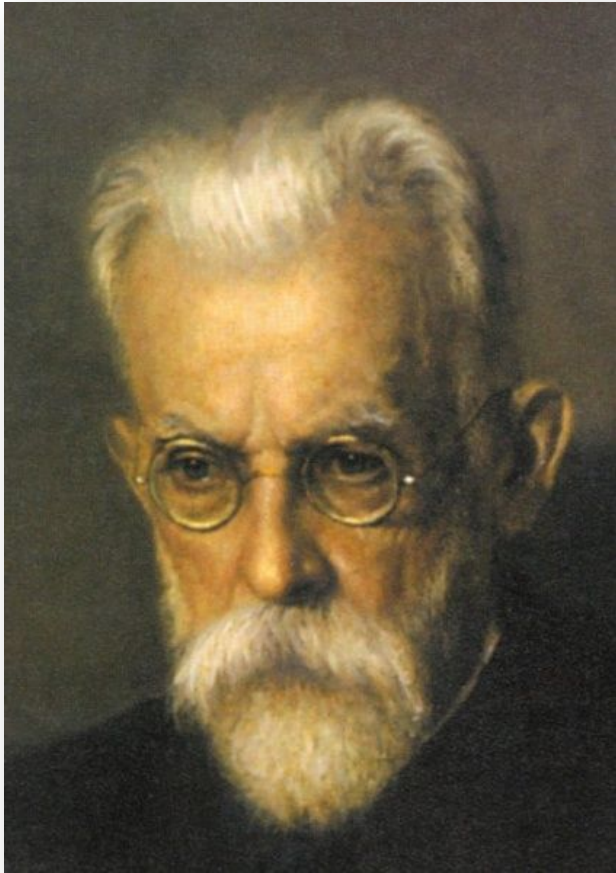

Біосфера (від грец. “bios” – життя, “sphaera” куля) – оболонка Землі, в межах якої існує життя (сфера життя).

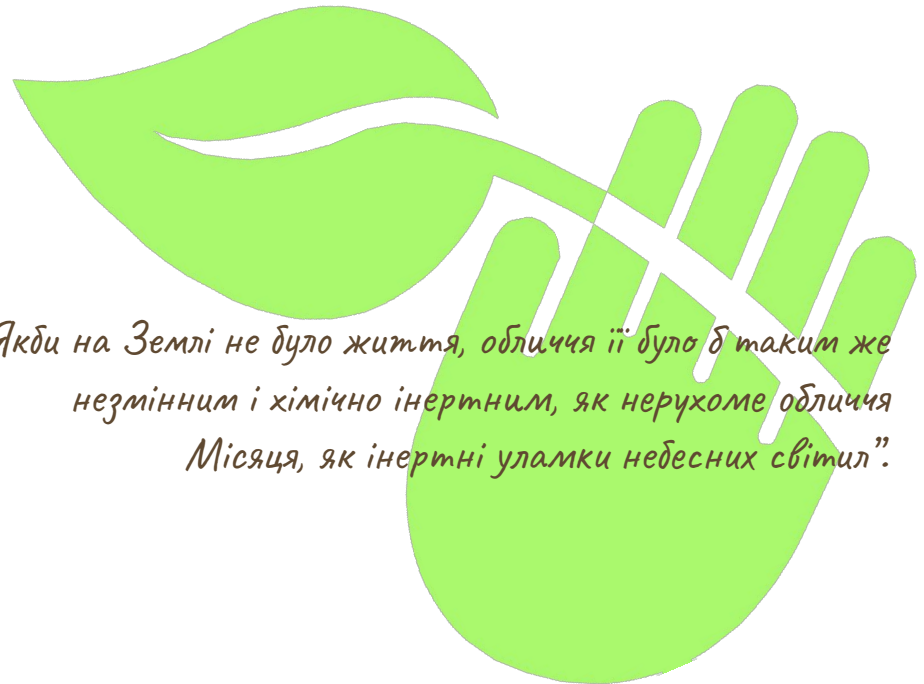

Термін “біосфера” був запропонований в 1875 році відомим австрійським гідробіологом **Едуардом Зюссом**. Перші уявлення про біосферу французькому натуралісту **Жану-Батісту Ламарку**. Ідеї щодо біосфери Ламарк виклав у своїх лекціях у 1800 році, а згодом – у книзі “Гідрогеологія” (1802 р.).

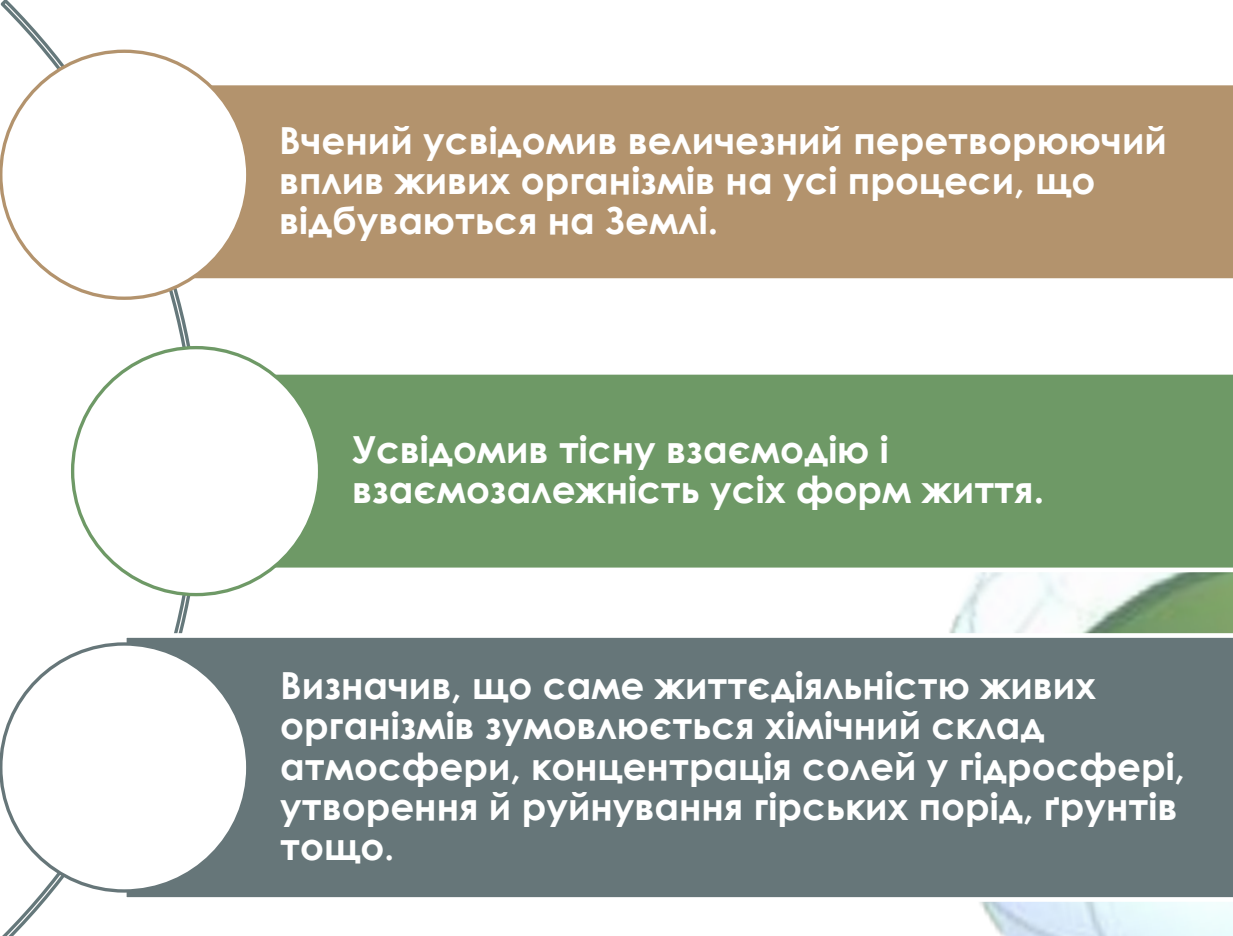

Вчення про біосферу науково обґрунтував видатний вітчизняний вчений, перший президент Академії наук України В.І. Вернадський ("Біосфера", 1926 р.).

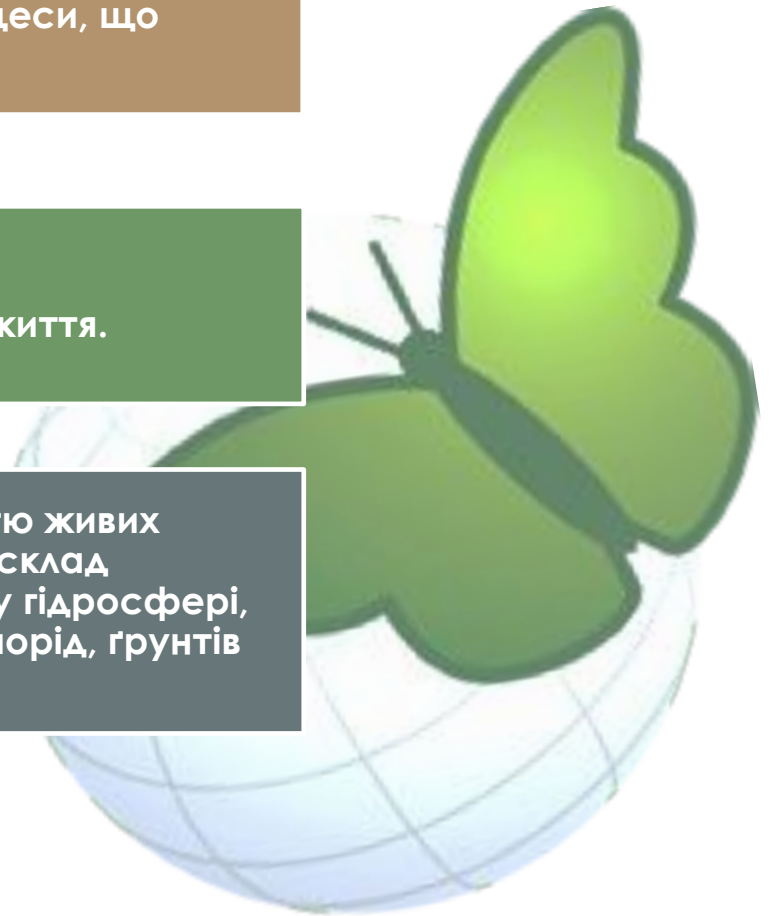
“Якби на Землі не було життя, обличчя її було б таким же незмінним і хімічно інертним, як нерухоме обличчя Місяця, як інертні уламки небесних світил”.

Вчений усвідомив величезний перетворюючий вплив живих організмів на усі процеси, що відбуваються на Землі.

Усвідомив тісну взаємодію і взаємозалежність усіх форм життя.

Визначив, що саме життєдіяльністю живих організмів зумовлюється хімічний склад атмосфери, концентрація солей у гідросфері, утворення й руйнування гірських порід, ґрунтів тощо.

В.І. Вернадський визначив структуру природного середовища, яка складається з шести типів речовини:

організмами різних видів;

біогенна речовина

нежива речовина

біокосна речовина

радіоактивна речовина

космічна речовина (метеорити, космічний пил тощо).

Ознаки біосфери

- біосфера – загальнопланетна оболонка;

- структура біосфери: нижні шари атмосфери, гідросфера, верхні шари літосфери;

- склад і будова біосфери зумовлені минулою і сучасною життєдіяльністю всіх живих організмів;

- біосфера є наслідком взаємодії живих і неживих компонентів, акумуляції і перерозподілу в ній величезної кількості енергії;

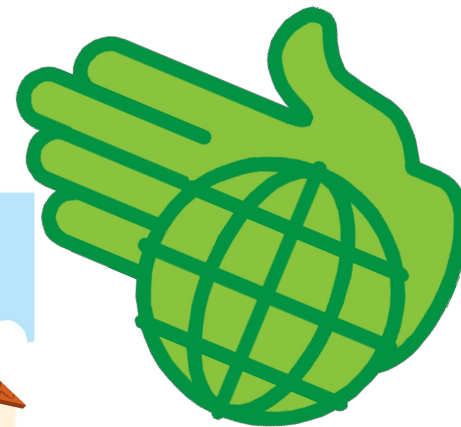
- біосфера – термодинамічно відкрита, самоорганізована, саморегульована, динамічно врівноважена, стійка система.

В.І. Вернадський відкрив основний закон біосфери: “Кількість живої речовини є планетною константою з часів архейської ери, тобто за весь геологічний час”

Вчений передбачав перехід біосфери в новий стан, так звану сферу розуму – ноосферу (“noos” – давньогрецька назва людського розуму), в якій людина стане основною геологічною силою.

Концепцію
біосфери В.І.
Вернадський
виклав у праці
“Декілька слів
про ноосферу”
(1944 р.)

В.І. Вернадський визначив кілька загальних умов, які необхідні для створення ноосфери:

- ЛЮДСТВО ПОВИННЕ СТАТИ ЄДИНИМ В
ЕКОНОМІЧНОМУ ТА ІНФОРМАЦІЙНОМУ ВИМІРАХ;

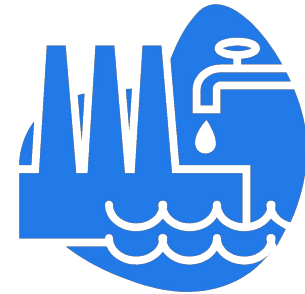
Тому людство повинне прийти до
цілковитої рівності рас, народів
незалежно від кольору шкіри та
вiд

- ноосфера не буде створена, якщо не припиняться війни між народами.

Процес ноогенезу (становлення ноосфери) передбачає поступовий перехід за такими етапами:

1) людство стає єдиним цілим, науково-технічна революція охоплює всю планету;

2) здійснюється докорінна перебудова зв'язків та обміну.

3) відкриття принципово нових, екологічно чистих джерел енергії.

4) досягнення соціальної рівноваги всіх людей та підвищення їх добробуту.

